

Nhân đức

Hàn Dũ (768-824) triết gia Trung quốc định nghĩa nhân đức là: “*Túc hồ kỹ vô đãi u ngoại chi vi đức*”, (có đủ nơi mình, không mong chờ gì ở ngoài).

Có đủ nơi mình là gì? – Là tự mình đã có đầy đủ cái đạo (gọi là đạt đạo hay đắc đạo).

Có đủ cái đạo nghĩa là gì? – Là đầy ơn Chúa Thánh Thần giống tình trạng Đức Mẹ sau khi thưa hai tiếng “*Xin vâng*”.

Nghĩa là sao? – Vì ai đầy ơn Chúa Thánh Thần đều phải do đã tuân giữ Lời Chúa (“*Ai yêu mến Ta thì tuân giữ Lời Ta, Cha Ta sẽ yêu thương người ấy, và Chúng ta sẽ đến và ở trong người ấy*”. Ga 14,23); tuân giữ Lời Chúa tức đạt đạo; đạt đạo là có đầy đủ các thứ nhân đức (nhân đức không có mặt riêng lẻ, nhưng kéo dây nhau mà đến; ai nói mình chỉ có một nhân đức ví dụ như bác ái thì họ không có những nhân đức khác đã đành, mà ngay cả đức bác ái họ cũng chẳng có, mới chỉ là tưởng làm mình có mà thôi); nói cách khác, khi đã được Ba Ngôi Thiên Chúa vào ở trong lòng thì đã đầy đủ nhân đức, bởi vì khi ai đầy ơn Chúa Thánh Thần (7 ơn Chúa Thánh Thần là con số tượng trưng cho tất cả mọi nhân đức), thì đã đạt đạo, đã được tất cả trời đất, tất đã được cả Nước Trời.

Không mong chờ gì ở ngoài là sao? – Là không cần gì hết nên chẳng cầu cạnh ai, lằng xằng, nhờ vả ai, xin xỏ ai bất cứ điều gì như danh xưng, chức tước, danh phận, địa vị, tiếng tăm... vì những thứ đó giờ chỉ là phấn thổ (*tiền tài như phấn thổ...*), kẻ có đầy vàng trong mình thì cần chi phấn thổ; người có của quý đầy nhà thì cần chi ra ngoài cầu viện.

Phong thái của người có nhân đức cũng khác lạ. Ngạn ngữ Latin mô tả: “*Sanctus videtur sed non est, sanctus est sed non videtur*” (người có vẻ thánh thiện thì không phải là thánh thiện, người thánh thiện thì lại không ra vẻ thánh thiện). Lão Tử tả chi tiết: “*Lời nói chân thật thì không hoa mỹ, lời nói hoa mỹ thì không chân thật. Người thiện thì không mắc lỗi nên không cần phải biện bạch, người nào phải biện bạch cho mình là người "không thiện". Người biết thì không nói, người nói là người không biết*(tri bất ngôn, ngôn bất tri)...*Người cực khéo thì dường như vụng về. Người nói giỏi thì dường như áp úng.* (Đạo đức kinh)

Hiệu dụng của nhân đức được Lão Tử phác họa: “*Trời có đạo mà xanh, đất có đạo mà yên, thần có đạo mà linh, biển nhờ có đạo mà đầy, vạn vật có đạo mà thành, đế vương có đạo mà được thiên hạ.*